

Posudek diplomové práce

Název: Srovnání rituálů židovské bar micva a křesťanské protestantské konfirmace

Autorka: Kateřina Erdingerová

Autorka zvolila pro svou diplomovou práci velmi odvážné téma, heuristickou komparaci dvou iniciačních obřadů, židovské bar micva a protestantské konfirmace. Její práce má přehlednou a vhodně rozvrženou strukturu. V úvodu nastiňuje cíle a metody práce, v následující všeobecně religionistické pasáži uvádí základní pojmy a souřadnice rozpravy o iniciačních rituálech jakožto obecně náboženském jevu (A. van Gennep, V. Turner, M. Eliade atd.) Posléze zasazuje židovskou slavnost bar micva a křesťanskou konfirmaci do širších souvislostí v rámci obou sledovaných monoteistických tradic, zejména do souvislostí s prvním stupněm náboženské iniciace, jímž je v židovství (u mužů) obřizka, v křesťanství křest, a také do souvislosti s obdobím přípravy, které je v obou tradicích velmi důležité a na kandidáty bar micva resp. konfirmace vznáší značné nároky.

V následujícím oddíle uvádí autorka nejdůležitější fakta z dějin utváření a stabilizace forem obou sledovaných iniciačních obřadů, včetně formulování náležitostí pro období přípravy. Ve třetí části pak autorka sleduje dnešní praxi konkrétního uskutečňování obou iniciačních rituálů, jakož i formaci, která jim předchází. V této části využívá a vyhodnocuje vedle relevantní literatury také materiál získaný při osobních rozhovorech s náboženskými vůdci resp. ordinovanými funkcionáři obou sledovaných tradic, kteří mají v náplni práce mimo jiné náležitě a z hlediska náboženských předpisů platné administrování („vysluhování“) zkoumaných iniciačních obřadů. Autorčina práce tím získává velmi cenný rozměr dílčího empirického výzkumu. V závěru práce přistupuje autorka k porovnání obou iniciačních obřadů a jejich místa v rámci obou abrahamovských tradic. Je třeba ocenit, že nepodléhá obvyklému pokušení zdůrazňovat podobnosti, paralely a analogie, a zároveň přehlížet či bagatelizovat stejně důležité rozdíly.

Práce má velmi dobrou jazykovou a stylistickou úroveň. Jednou ze slabších stránek předkládané diplomové práce je nedostatečné využití relevantní odborné literatury. Autorka spoléhá na několik málo zdrojů, vesměs přehledové či slovníkové povahy, což pro náležitě a dostatečně přesné zpracování problematiky není podle mého názoru dostačující. Téměř chybí podrobné monografické studie obou iniciačních rituálů. Autorka je až příliš závislá na De Vriesově práci o židovských obřadech, která je jistě velmi cenná, ale byla napsána velmi dávno, a navíc především jako popularizační text. Přílišná závislost na popularizujícím a velmi stručném slovníku Sivana a Newmana také není přesvědčivá. Odborná vědecká práce (jejíž kritéria je třeba při psaní diplomové práce splňovat) vyžaduje solidnější a početnější zdroje.

Také se domnívám, že v závěrečné komparativní části (pouhých několik stran) autorka nevytěžila dostatečně nashromážděný materiál. Komparace měla a mohla být hlavním přínosem a těžištěm práce, ne jenom několika odstavci naznačujícími a shrnujícími zjištěné podobnosti a rozdíly. Až do samotného závěru autorka ony dva obřady vlastně nesrovnávala, prostě je pojednávala vedle sebe, (téměř) bez interpretačně přínosné explicitní komparace, přitom celá práce se jmenuje „Srovnání...“. O skutečné a výslovné srovnání se v práci jedná až úplně na konci, až do té doby se vlastně především shromažďuje materiál pro ono srovnání. Právě toto velmi plodné a zajímavé srovnání není dotaženo a náležitě propracováno, je jen naznačeno.

Vzhledem k naznačeným silným i méně silným stránkám práce navrhuji hodnocení C.

Červen 2009

Pavel Hošek